PUBLIEKE SECTOR ACCOUNTANTS

Accountantsverslag 2023

Gemeente Opmeer

gemeente opmeer

Publieke Sector Accountants B.V.
Arcadialaan 20 E
1813 KN Alkmaar
www.publiekesectoraccountants.nl
info@psa-ra.nl

Aan de raad van de
gemeente Opmeer
Postbus 199
1715 ZK SPANBROEK

Onderwerp
Accountantsverslag 2023

Datum
13 juni 2024

Kenmerk
312018001.24.344

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2023 van uw gemeente afgerond. De jaarrekening van de gemeente Opmeer is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Met dit accountantsverslag informeren wij u over onze belangrijkste controlebevindingen. Op 6 juni 2024 hebben wij de controlebevindingen besproken met uw Controller/adviseur Financiën & Control en op 11 juni 2024 met de auditcommissie, in bijzijn van de wethouder financiën.

Bij de jaarrekening 2023 hebben wij op 13 juni 2024 een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Vanaf 2023 ziet ons oordeel uitsluitend toe op het aspect getrouwheid en niet meer op het aspect rechtmatigheid. De rechtmatigheid is door de gemeente Opmeer zelf gecontroleerd en verantwoord in de rechtmatigheids-verantwoording welke onderdeel is van de jaarrekening 2023. Ons oordeel bij de jaarrekening 2023 ziet daarom ook toe op de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording.

Dit accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen bij de beoordeling van de jaarrekening 2023. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden en diverse besprekingen die wij met uw medewerkers hebben gevoerd. Voor de goede orde vermelden wij dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Wij maken u erop attent dat voor dit accountantsverslag een beperkte verspreidingskring geldt en uitsluitend bestemd is voor de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders. Wij geven u toestemming om dit accountantsverslag (de was getekend-versie) te publiceren via de agenda's van de raadscommissies en de gemeenteraad.

Met vriendelijke groet,

Publieke Sector Accountants B.V.

Was getekend: A. Booij RA

ValidSigned door A. Booij RA
op 13-06-2024

Op alle opdrachten verricht door Publieke Sector Accountants B.V. zijn de 'Algemene Voorwaarden Publieke Sector Accountants', gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 69411409, van toepassing.
Publieke Sector Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Utrecht onder nummer 69411409.

Inhoudsopgave

Contact

De volgende personen kunnen benaderd worden bij vragen met betrekking tot dit accountantsverslag:

Arie Booij

Tel: 06 – 1509 2689

Jan Scholten

Tel: 06 – 2832 1383

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij 2
2. Financiële positie en resultaat 7
3. Bevindingen eindejaarscontrole 12
4. Interne beheersing 28
5. Overige aangelegenheden 30
6. Verplichte tabel SiSa 35

PUBLIEKE SECTOR ACCOUNTANTS

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

Reikwijdte van de controle

Met de opdrachtbevestiging van 21 september 2023 (kenmerk 312018001.23.397) heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2023. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van de gemeente Opmeer. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in onze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2023 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

In dit accountantsverslag geven wij een toelichting op de bevindingen naar aanleiding van de controle. Onze controle is verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de door de gemeenteraad op 14 december 2023 vastgestelde “Verordening controle financiële beheer en organisatie Gemeente Opmeer 2023”, waarin in bijlage 1 het “Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening van de gemeente Opmeer” is opgenomen en de Regeling Controleprotocol WNT 2023.

Materialiteitsbepaling is overeenkomstig het vastgestelde controleprotocol

De wijze waarop wij de materialiteit bepaald hebben, sluit aan op de door de gemeenteraad op 14 december 2023 vastgestelde “Verordening controle financiële beheer en organisatie Gemeente Opmeer 2023”, waarin in bijlage 1 het “Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening van de gemeente Opmeer” is opgenomen, inclusief het op 14 december 2023 vastgestelde normenkader 2023. De maximaal toe te passen marges voor de accountantscontrole zijn vastgelegd in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (het Bado). In uw controleprotocol heeft u geen lagere marges vastgesteld. De bij onze controle van de jaarrekening 2023 toegepaste goedkeuringstoleranties bedragen derhalve:

Bron: jaarrekening 2023	Fouten	Onzekerheden
Goedkeuringsmaterialiteit	€ 440.000	€ 1.320.000

De gemeenteraad heeft in het controleprotocol geen rapporteringstolerantie opgenomen. Overeenkomstig het Bado hebben wij daarom het bedrag van de goedkeuringstolerantie, ofwel € 440.000, aangehouden.

Onze aanpak is gericht op risico's

Voor de controle van de jaarrekening 2023 onderkennen wij een aantal (bruto) aandachtspunten, die een verhoogd (bruto) risico met zich mee (kunnen) brengen op een materiële fout in uw jaarrekening en die een mogelijke impact op de bedrijfsvoering kunnen hebben. De risicogebieden en aandachtspunten zijn hieronder weergegeven. Opname van een risicogebied of aandachtspunt in deze opsomming betekent niet dat daadwerkelijk sprake is van risico's die zich ook voordoen, maar is enkel bedoeld om aan te geven dat wij hier tijdens onze controle (extra) aandacht aan zullen besteden.

De onderkende risico's en aandachtspunten voor 2023 zijn:

- De voortgang van de investeringsplanning en beheersing van investeringskredieten.
- De verwerking van voorschotbetalingen in verband met de realisatie van het IKC in de jaarrekening 2023.
- De waardering en risico-inschatting met betrekking tot lopende grondexploitaties, inclusief de geldende regels rondom het tussentijds winstnemen en de impact van inflatie en kostenontwikkelingen.
- Naleving van de (Europese) aanbestedingsregels, mede in relatie tot afwijkingen in 2022 voor een bedrag van € 430.000.
- De presentatie en waardering van voorzieningen:
  - Groot onderhoud (Wegen en Gebouwen): status actualisatie beheerplannen en treffen voorzieningen (wel of niet in de jaarrekening 2023);
  - Pensioenafspraken (voormalig) wethouders i.v.m. het stoppen van de dienstverlening door Loyalis/ASR (waardering);
  - Voorziening verlofsparen 2023: deze is gevormd in 2022, hoe ontwikkelt deze zich in 2023; en
  - Vorming spaarvoorziening riolering in 2023.
- (financiële) Ontwikkelingen Woningbedrijf en de jaarverantwoording 2023.
- Risico's en onzekerheden in het sociaal domein, waaronder de afwikkeling van de over boekjaar 2022 gerapporteerde onzekerheden rondom de prestatielevering Wmo en Jeugd ad € 554.600.
- Management override of controls. Dit betreft de mogelijkheid die het management heeft om specifieke controlemaatregelen te omzeilen, bijvoorbeeld door memoriaalboekingen of het schattingsproces. De specifieke aandacht voor dit risico is voorgeschreven vanuit de controlerichtlijnen en is niet uniek voor de gemeente Opmeer.
- De follow-up ten aanzien van eerder gerapporteerde aandachtspunten vanuit de interne en externe controle.
- De actualisatie van de (fraude-)risicoanalyse.
- De kwaliteit van de IT-omgeving en de aandacht hiervoor in de (verbijzonderde) interne controle.
- De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording door het college.

Ter voorkoming van een materiële fout in de jaarrekening heeft het college voor bovenstaande risicogebieden beheersmaatregelen getroffen. Wij hebben ons tijdens de controle gericht op de opzet en het bestaan van de door het college ingerichte beheersingsomgeving, die deze risico's moeten verkleinen.

Voor een toelichting op een aantal onderkende risico's en aandachtpunten verwijzen wij naar het hoofdstuk 'Bevindingen eindejaarscontrole'. Daarnaast verwijzen wij u naar onze bevindingen in het hoofdstuk 'Interne beheersing'.

Uw rechtmatigheids-verantwoording

In de jaarrekening 2023 legt het college voor het eerst verantwoording af over een drietal rechtmatigheidscriteria die niet expliciet blijken uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving, zoals opgenomen in het normenkader 2023 voor de financiële rechtmatigheid. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1.320.000.

In de rechtmatigheidsverantwoording geeft het college aan dat zij rechtmatig heeft gehandeld, omdat het totaal van de rechtmatigheidsafwijkingen lager is dan de verantwoordingsgrens. De geconstateerde rechtmatigheidsafwijkingen hebben betrekking op:

- Afwijkingen voorwaardencriterium € 815.000. Deze bevinding heeft betrekking op inkopen die ten onrechte niet Europees zijn aanbesteed.
- Afwijkingen begrotingscriterium € 351.000. Dit betreffen afwijken van de geraamde baten en lasten, die niet tijdig aan de raad zijn gemeld en daardoor als onrechtmatig kwalificeren.

De totale afwijking van € 1.166.000 is lager dan de door de raad vastgestelde verantwoordingsgrens van € 1.320.000, waardoor de conclusie van het college dat zij rechtmatig heeft gehandeld, juist is.

In hoofdstuk 3 gaan wij nader op de rechtmatigheidsverantwoording in.

De baten en lasten, alsmede balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen zijn rechtmatig

Op basis van uw “Verordening controle financiële beheer en organisatie Gemeente Opmeer 2023”, waarin in bijlage 1 het “Controleprotocol voor de accountantscontrole op de jaarrekening van de gemeente Opmeer” is opgenomen en uw normenkader 2023“ hebben wij de naleving van het financieel rechtmatigheidskader voor uw gemeente met betrekking tot de specifieke uitkeringen gecontroleerd. Hierbij zijn geen materiële bijzonderheden geconstateerd. Uw gemeente voert 27 regelingen met betrekking tot de specifieke uitkeringen uit. Deze zijn verantwoord via de SiSa-bijlage in uw jaarrekening.

Onze conclusie is dat de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen, rechtmatig zijn weergegeven in de jaarrekening 2023.

De jaarrekening voldoet aan het BBV

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de baten en lasten van de gemeente Opmeer. Daarnaast vereisen zij van het college van burgemeester en wethouders het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, die vaak – vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken – inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de gemeente Opmeer zijn uiteengezet in de jaarstukken 2023 in de paragraaf “Grondslagen waardering en resultaatbepaling”. In de jaarrekening 2023 heeft zich ten opzichte van 2022 één wijziging voorgedaan in de toegepaste verslaggevingsgrondslagen. Deze wijziging heeft betrekking op de kaders die van toepassing zijn op de rechtmatigheidsverantwoording die vanaf het verslagjaar 2023 voor het eerst in de jaarrekening is opgenomen. Verder is geen sprake van wijzigingen in de toegepaste verslaggevingsgrondslagen, die van invloed zijn op de baten en lasten en/of de financiële positie van de gemeente Opmeer.

Wij hebben het door het college toegepaste proces voor belangrijke verslaggevingsgrondslagen geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij hebben de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving beoordeeld. Wij zijn van mening dat de verslaggevingsgrondslagen en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent zijn gebruikt: de jaarstukken voldoen aan het BBV (Besluit begroting en verantwoording).

Geen resterende materiële getrouwheidsfouten en tekortkomingen in de jaarstukken

Naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole, resteren er geen van materieel belang zijnde ongecorrigeerde afwijkingen of onzekerheden. Door ons gerapporteerde bevindingen zijn derhalve niet materieel (dus hebben geen invloed op de strekking van onze controleverklaring), maar zijn naar onze mening vooral van belang voor uw beoordeling van de jaarstukken en de verdere kwaliteitsverbetering van de administratieve organisatie en interne beheersing.

Voor de niet materiële fouten en tekortkomingen in de jaarstukken verwijzen wij u naar de diverse onderdelen van dit rapport.

Goedkeurende controleverklaring

Wij zijn van oordeel dat de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2023 als van de activa en passiva van de gemeente Opmeer op 31 december 2023 geeft in overeenstemming met het BBV. Daarnaast zijn wij van mening dat de door het college afgegeven rechtmatigheidsverantwoording een getrouwe weergave geeft van de rechtmatigheid van het door haar gevoerde financieel beheer.

Hierbij geldt als voorwaarde dat de door ons gecontroleerde jaarrekening ongewijzigd door de raad wordt vastgesteld. Wij verzoeken u derhalve ons een door de voorzitter van de raad en de griffier ondertekend besluit van de vastgestelde jaarrekening te verstrekken. Mochten nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve versie van de jaarrekening dan dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

2. Financiële positie en resultaat

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

2. Financiële positie en resultaat

De vermogenspositie van uw gemeente neemt in absolute zin toe en in relatieve zin af

In het Bbv, de verslaggevingsregels voor gemeenten, wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen (dat bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves) worden gemuteerd.

De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten 2023 bedraagt € 3.263.000 voordelig. Per saldo is tussentijds € 1.018.000 aan de reserves onttrokken, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2023 € 4.281.000 voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het hiernavolgende overzicht hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen.

Eigen vermogen (in € 1.000)	2023	2022	2021	2020	2019
Eigen vermogen per 1 januari	**55.760**	**51.017**	**48.217**	**44.201**	**45.257**
Tussentijdse resultaatbestemming	-/- 1.018	-/- 470	-/- 991	-/- 238	-/- 511
Gerealiseerd resultaat	4.281	5.213	3.791	4.253	-/- 545
Totaal (‘gerealiseerd *saldo van baten en lasten*’)	**3.263**	**4.743**	**2.800**	**4.015**	**-/- 1.056**
Eigen vermogen per 31 december	**59.026**	**55.760**	**51.017**	**48.217**	**44.201**

NB: door afronding op € 1.000 kunnen geringe verschillen of afwijkingen van de jaarstukken ontstaan.

De tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de stortingen in en onttrekkingen uit de reserves, in overeenstemming met de besluiten van uw gemeenteraad.

De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2023 66,7 % van het balanstotaal (2022 67,4 % van het balanstotaal). In absolute zin is het eigen vermogen toegenomen, in relatieve zin is het eigen vermogen iets afgenomen. In de toelichting op balans bij het onderdeel eigen vermogen van de jaarrekening geeft het college een nadere toelichting op de mutaties in het eigen vermogen over het jaar 2023. Wij verwijzen u naar deze toelichting.

Resultaat 2023 is beïnvloed door reservemutatie(s)

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar wordt weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente Opmeer ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de bestuurlijke besluitvorming. Concreet betekent dit voor uw gemeente het volgende:

Exploitatieresultaat (in € 1.000)		
Totale baten	43.565	
Totale lasten	40.302	
Gerealiseerde saldo van baten en lasten		**3.263**
Af: stortingen in reserves	3.780	
Bij: onttrekkingen aan reserves	4.798	
Saldo mutaties reserves		**1.018**
Gerealiseerd resultaat (voordelig)		**4.281**

De exploitatie over 2023 laat een voordelig gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten van € 3.263.000 zien, ten opzichte van een begroot (na wijziging) nadelig saldo van € 637.000, en is daarmee € 3.900.000 voordeliger uitgevallen. Het gerealiseerde voordelig resultaat ad € 4.281.000 is afzonderlijk op de balans onder het eigen vermogen opgenomen, en is als volgt samengesteld:

Resultaat 2023 (in € 1.000)	
Resultaat Algemene Dienst	2.269
Resultaat Woningbedrijf	2.012
Gerealiseerd resultaat	**4.281**

In de jaarstukken wordt op diverse plaatsen een nadere toelichting gegeven op de totstandkoming van het resultaat en worden de verschillen tussen de begroting (na wijziging) en de gerealiseerde baten en lasten verklaard. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten is eveneens inzicht in de incidentele baten en lasten gegeven. Voor de verschillenanalyse verwijzen wij u tevens naar de toelichting op de programmaverantwoording (onderdeel “wat heeft het gekost”) en de toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Het voordelig exploitatieresultaat 2023 (vóór bestemming) is mede ontstaan na een aantal incidentele baten en lasten. Door het effect van de incidentele baten en lasten buiten beschouwing te laten, ontstaat meer inzicht in de reguliere baten en lasten. Het inzicht in de reguliere baten en lasten is van belang, omdat het een betere indicatie geeft van de toekomstige baten en lasten, overigens zonder rekening te houden met beleidswijzigingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten is eveneens inzicht in de incidentele baten en lasten gegeven. Kortheidshalve verwijzen wij u naar deze uiteenzetting.

Het college van burgemeester en wethouders kwalificeert het beschikbare weerstandsvermogen als voldoende om de onderkende risico’s af te kunnen dekken

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege ingeschatte risico’s. De beschikbare weerstandscapaciteit (voor de samenstelling, zie de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing) heeft het college bepaald op € 6,9 miljoen (2022: € 6,2 miljoen).

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing heeft het college een opsomming gegeven van de top 10 van de ingeschatte risico’s. Deze cumuleren voor 2023 tot een bedrag van € 1.865.000 (2022: € 1.158.000). De totale uitkomst van de risicosimulatie geeft een totaalbedrag van ingeschatte risico’s van € 2.000.000 (2022 € 1.400.000). Ten opzichte van 2022 is sprake van een stijging van de van de gekwantificeerde risico’s. Het college verwacht op basis van de actualisatie van de risicoanalyse een bedrag van maximaal € 3.700.000 nodig te hebben, maar omdat niet alle risico’s zich tegelijk zullen voordoen volstaan kan worden met een lager bedrag. De risicoreserve bedraagt ultimo 2023 € 2.869.000. Op basis van deze omvang lijkt het beschikbare weerstandsvermogen volgens het college toereikend te zijn.

De inventarisatie van risico’s die in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing (in het jaarverslag) is opgenomen, geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico’s, om zo de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen. Daarbij wordt een inzicht gegeven in de (naar de inschatting van het college) belangrijkste risico’s voor uw gemeente. Ook

zijn de aan deze risico's gekoppelde beheersingsmaatregelen opgenomen en wordt een inhoudelijke toelichting gegeven op nieuw gedefinieerde en gewijzigde risico's in de top van grootste risico's. Het college heeft op basis van deze risico-inventarisatie en de beschikbare weerstandscapaciteit een kwalificatie aan het weerstandsvermogen gegeven. Deze kwalificatie is gebaseerd op een ratio waarbij de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld wordt door het benodigde weerstandsvermogen (gekwantificeerde risico's). Het college kwalificeert het weerstandsvermogen in de jaarstukken 2023 als "voldoende".

Voor meer gedetailleerde informatie over uw weerstandspositie, de onderkende risico's en de kwantificering daarvan verwijzen wij u naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van uw jaarstukken 2023. Overigens merken wij hierbij op dat deze cijfers niet aan accountantscontrole of een beoordelingsopdracht zijn onderworpen.

3. Bevindingen eindejaarscontrole

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

3. Bevindingen eindejaarscontrole

Rechtmatigheids-verantwoording is opgenomen in de jaarrekening

Tot en met het boekjaar 2022 hebben wij als accountant een controleverklaring met een oordeel inzake getrouwheid en rechtmatigheid bij de jaarrekening gegeven. Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording vanaf het jaar 2023 is dit gewijzigd en geven wij uitsluitend nog een getrouwheidsoordeel bij de jaarrekening. Het college neemt vanaf 2023 een rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening en verantwoord zich daarmee over de rechtmatigheid van het gevoerde financieel beheer. Omdat de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening wordt opgenomen, valt deze ook onder ons getrouwheidsoordeel.

Welke kaders gelden voor uw rechtmatigheidsverantwoording?

Verantwoordings- en rapporteringsgrens

Met het vaststellen van de financiële verordening op 14 december 2023 heeft uw raad in artikel 10 lid 2 resp. lid 3 de verantwoordings- en rapporteringsgrens vastgesteld. De verantwoordingsgrens is daarbij vastgesteld op 3% van de totale lasten van de gemeente, inclusief de dotaties aan de reserves. Voor 2023 is dat een bedrag van (afgerond) € 1.320.000. De rapportagegrens (wanneer geconstateerde afwijkingen in de paragraaf bedrijfsvoering moeten worden toegelicht) is vastgesteld op 1% van de totale lasten van de gemeente, inclusief de dotaties aan de reserves € 440.000.

Wanneer fouten en onduidelijkheden de verantwoordingsgrens niet overschrijden, is – in materiële zin - sprake van rechtmatig handelen door het college en zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand gekomen. Wanneer fouten en onduidelijkheden de verantwoordingsgrens wel overschrijden, dan worden deze in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen. De rapporteringsgrens bepaalt de diepgang van de toelichting van het college in de paragraaf bedrijfsvoering.

Normenkader

Het college heeft het van toepassing zijnde normenkader in kaart gebracht. Dit normenkader is door uw raad vastgesteld op 14 december 2023. Het normenkader is van belang voor de interne controle (en verantwoording) met betrekking tot de drie rechtmatigheidscriteria die van belang zijn voor de rechtmatigheidsverantwoording. Hierop gaan wij hierna in.

Begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidsverantwoording vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten, lasten en balansmutaties, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en de hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). Uitgangspunt hiervoor is het niveau waarop de raad de budgetten in de begroting en bij investeringen geautoriseerd heeft. In de begroting zijn de bedragen

voor de lasten en baten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting.

In beginsel gelden voor de evaluatie van begrotingsafwijkingen de volgende criteria:

1. Overschrijdingen van lasten op programma's (of indien van toepassing een ander door de raad vastgesteld autorisatieniveau) zijn onrechtmatig;
2. Overschrijdingen op investeringsbudgetten (kredieten) zijn onrechtmatig;
3. Ongeautoriseerde reservemutaties (wat overigens ook getrouwheidsfouten zijn die in de jaarrekening kunnen worden aangepast) zijn onrechtmatig;
4. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld (dit hangt af van de intern vastgelegde spelregels in bijvoorbeeld de financiële verordening art. 212 Gemeentewet over de planning & controlcyclus, budgetafwijkingen, budgetoverheveling etc.) zijn onrechtmatig;
5. Onderschrijdingen van investeringsbudgetten (kredieten) van afgesloten kredieten, die niet tijdig zijn gemeld aan de raad, zijn onrechtmatig.

Bij categorie 4 en 5 hoeft het overigens niet zo te zijn dat alle afwijkingen onrechtmatig zijn. Wanneer u bijvoorbeeld in uw beleid heeft geregeld dat afwijkingen kleiner dan een bepaald bedrag op een vooraf gedefinieerd autorisatieniveau niet tussentijds gemeld hoeven te worden, dan tellen deze afwijkingen niet mee bij het bepalen van de begrotingsafwijkingen.

De raad en het college kunnen dus nadere afspraken maken in welke situatie lastenoverschrijdingen onrechtmatig maar acceptabel zijn (lastenoverschrijdingen zijn en blijven onrechtmatig, maar zijn onder voorwaarden acceptabel wat betekent dat het college deze niet hoeft toe te lichten in de paragraaf bedrijfsvoering). In artikel 12 van de financiële verordening zijn hiervoor de volgende bepalingen opgenomen:

- Bij investeringsprojecten wordt de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld op het niveau van het totaal gevoteerde kredietbedrag. Een overschrijding van het jaarbudget, passend binnen het totaal bedrag van het krediet, wordt daarmee als rechtmatig beschouwd (artikel 12 lid 3);
- Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Afwijkingen worden als acceptabel aangemerkt in de volgende situaties (artikel 12 lid 4):
  a. Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren.
  b. Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling.
  c. De overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage.
- Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid van de raad, worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijke fouten of onduidelijkheden is overschreden), maar worden niet nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering (artikel 12 lid 5).

Voorwaardencriterium
Uw gemeente stelt via de financiële verordening en/of onderliggende nota's kaders vast die van invloed zijn op verslaggeving. Het gaat hier om de invulling van de ruimte die het BBV geeft voor eigen kaders. Denk hierbij aan grenzen voor het activeren van investeringen, afschrijvingstermijnen, omgang met reserves en voorzieningen en dergelijke.

Het voorwaardencriterium schrijft voor dat financiële handelingen alleen mogen plaatsvinden onder de voorwaarden zoals opgenomen in de wet of in een verordening en heeft betrekking op de eisen die worden gesteld aan de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen c.q. voorwaarden zijn afkomstig uit de relevante wet- en regelgeving zoals opgenomen in het normenkader, en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur. In artikel 11 lid 1 van uw financiële verordening heeft uw raad een beperking aangebracht in de reikwijdte van het voorwaardencriterium tot de aspecten recht, hoogte en duur.

Misbruik en oneigenlijk gebruik
Het is aan de organisatie om effectieve maatregelen te nemen om misbruik en oneigenlijk (M&O) gebruik te voorkomen. Op basis van de eisen in de wet- en regelgeving zal een vertaling plaats vinden naar de opzet van de interne organisatie.

Toelichting in paragraaf bedrijfsvoering
In artikel 10 lid 3 van de financiële verordening is opgenomen dat in de paragraaf bedrijfsvoering, fouten of onduidelijkheden groter dan 1% van de lasten inclusief toevoegingen aan de reserves , ofwel € 440.000, dienen te worden toegelicht.

Uw rechtsmatigheidsverantwoording 2023

De rechtmatigheidsverantwoording is opgenomen in de jaarrekening op blz. 313. Wij hebben vastgesteld dat deze voldoet aan het voorgeschreven model. Uit de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording blijkt dat het college rechtmatig gehandeld heeft, omdat de totale rechtmatigheidsafwijkingen ad € 1.166.000, lager zijn dan de verantwoordingsgrens van € 1.320.000. De afwijkingen van € 1.166.000 zijn als volgt bepaald:

Totaal begrotingsonrechtmatigheden € 351.000 waarvan € 14.000 als acceptabel kwalificeert

In totaliteit is sprake van begrotingsafwijkingen van € 351.000. Deze afwijking heeft het college, terecht, meegewogen in haar oordeel. Van dit bedrag kwalificeert, op basis van afspraken die tussen uw raad en het college zijn gemaakt, een bedrag van in totaal € 14.000 als "acceptabel. Derhalve resteert een "netto-begrotingsafwijking" van € 337.000. Tot en met 2022 zouden de begrotingsonrechtmatigheden voor de bedragen onder 1, 2 en 3 (uit de opsomming op pagina 15 van dit rapport) door de accountant worden meegewogen in het rechtmatigheidsoordeel met aftrek van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1, 2 en 3) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid. Het rechtmatigheidsoordeel van

de accountant zou voor 2023 op dit aspect dan ook goedkeurend geweest zijn. Het rechtmatigheidsoordeel voor 2023 door het college is dus uitgebreider door de onderdelen 4 en 5 ten opzichte van de situatie tot en met 2022.

De totale begrotingsonrechtmatigheid, inclusief het deel wat als “acceptabel” kwalificeert, is als volgt bepaald:

1. Overschrijdingen van lasten op programma's	€ 4.000
2. Overschrijdingen op investeringsbudgetten	€ 10.000
3. Ongeautoriseerde reservemutaties	€ 0
4. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld	€ 337.000
5. Onderschrijdingen van investeringsbudgetten (kredieten) van afgesloten kredieten, die niet tijdig zijn gemeld aan de raad	€ 0
Totaal begrotingsafwijkingen	**€ 351.000**
Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1, 2 en 3) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid.	€ 14.000
Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden welke als “niet acceptabel” kwalificeert. Deze afwijkingen worden nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.	**€ 337.000**

Afwijkingen voorwaardencriterium (€ 815.000)

Wij hebben vastgesteld dat het college het normenkader heeft toegepast om tot de rechtmatigheidsverantwoording en de toelichtingen in de paragraaf bedrijfsvoering te komen. Bij de interne controle is vastgesteld dat voor een bedrag van € 815.000 niet is voldaan aan de voorwaarden voor Europese aanbestedingen. Een meer inhoudelijke toelichting hebben wij verderop in dit hoofdstuk opgenomen.

Bevindingen M&O-criterium

Vanuit zowel de interne controlewerkzaamheden (vanuit onder andere de verbijzonderde interne controles) als onze controlewerkzaamheden zijn geen indicaties gebleken dat sprake is geweest van misbruik dan wel oneigenlijk gebruik. Daarom is

geen sprake van daadwerkelijke afwijkingen die mee moeten worden genomen in ons oordeel dan wel bij het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording (en is toelichting in paragraaf bedrijfsvoering terecht).

Ons oordeel bij uw rechtmatigheidsverantwoording

Op basis van onze toetsing aan de wettelijke voorschriften inzake de rechtmatigheidsverantwoording en de kaderstelling door de raad hebben wij vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording van het college een getrouw beeld geeft. De jaarrekening (rechtmatigheidsverantwoording) en het jaarverslag (paragraaf bedrijfsvoering) bevat alle voorgeschreven informatie. Alle verplichte onderdelen zijn toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Welke adviezen geven wij u mee voor 2024 en verder?

Naar aanleiding van de controle van de rechtmatigheidsverantwoording 2023, willen wij u voor 2024 en verder de volgende adviezen meegeven:

- Stel tijdig, wat ons betreft zo vroeg mogelijk, maar in ieder geval in de eerste helft van het kalenderjaar een intern controleplan op.
- Voer het interne controleplan overeenkomstig uw planning uit. Wellicht ten overvloede willen wij vermelden dat het interne controleplan, op basis van artikel 30 uit uw financiële verordening, ook gericht moet zijn op de controle van de getrouwheid van het financieel beheer.
- Stel ruimschoots voordat de jaarrekeningcontrole gaat starten, een integrale rapportage van de interne controle uitkomsten op. Deze dient immers als onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording.
- Overleg in welke mate de criteria die nu gelden om begrotingsafwijkingen als acceptabel te kwalificeren, voldoende duidelijk en passend zijn voor uw organisatie en stel deze, wanneer u dat nodig acht, bij.

Activering kosten “Plan van Aanpak Versnellen woningbouw Gemeente Opmeer”

Momenteel onderzoek het college de haalbaarheid van meerdere projecten zoals bijvoorbeeld het Centrumplan Opmeer-Spanbroek, de ontwikkeling van Hoogwoud-Oost, locatie de Weijver, de herontwikkeling van de vrijkomende schoollocaties in Hoogwoud en Opmeer. Dit naar aanleiding van het “Plan van Aanpak Versnellen woningbouw Gemeente Opmeer”. Met dit plan wordt beoogd de woningbouwontwikkeling op de gemeente Opmeer aan te jagen.

De uitvoering van het plan van aanpak ligt in handen van een opgavengericht ontwikkelingsteam. Dit team richt zich vanaf 2023 tot en met 2026 op diverse woningbouwontwikkelingen en projecten. Voor de verwachte kosten van het ontwikkelingsteam, inclusief de kwartiermakers en bijkomende kosten, heeft de raad een krediet van € 2,2 miljoen beschikbaar gesteld. De dekking hiervan is een onttrekking aan de Reserve Grondexploitatie, welke ultimo 2023 een saldo heeft van € 4 miljoen. In het raadsvoorstel en -besluit van 15 december 2022 is hiertoe het volgende opgenomen:

"De voorfinanciering van de te maken kosten wordt ten laste gebracht van aanwezige financiële reserve in het Grondbedrijf. Zulks onder de randvoorwaarde dat de aldus "onttrokken" middelen minimaal zullen worden teruggestort uit de ontwikkelings-opbrengsten en/of dekkingsbijdragen van de woningbouwplannen waaraan wordt gewerkt door het ontwikkelingsteam/de gemeente.

De dekking van voornoemde kosten wordt verkregen door een combinatie van:
- *Het activeren van kosten in eigen gemeentelijke grondexploitaties waarvoor wordt gewerkt;*
- *Het inbrengen van kosten in de gebiedsontwikkelingsorganisatie Hoogwoud–Oost; en*
- *Het verhalen van kosten middels te sluiten anterieure overeenkomsten in het kader van private woningbouwprojectontwikkeling".*

De kosten die het aanjaagteam maakt, worden vooralsnog geactiveerd op de balans onder de immateriële vaste activa. Ultimo 2023 betreft dit een bedrag van € 311.000. Het is de bedoeling deze kosten te zijner tijd in te brengen in nog te openen grondexploitaties of te verhalen op projectontwikkelaars waar u mee samen werkt of gaat werken. De verantwoording van de totaal gemaakte kosten vindt plaats op het krediet "aanjagen woningbouw". Kosten die niet kunnen worden ingebracht in een grondexploitatie of kunnen worden verhaald, zullen op het moment dat dit bekend wordt, ten laste van de exploitatie moeten worden gebracht en vervolgens worden gedekt door een bijdrage uit de Reserve Grondexploitatie.

In de managementletter hebben wij een aantal punten gerapporteerd die belangrijk zijn in dit verband. Op de belangrijkste komen wij hieronder terug:

<u>Toerekenen aan deelprojecten</u>
De gemaakte kosten tot en met 31 december 2023 zijn op één krediet geboekt. Er is daarbij geen verdeelsleutel bepaald hoe de kosten moeten worden toegerekend naar deelprojecten. Ook wordt er geen tijd geschreven waarmee dat (achteraf) inzichtelijk gemaakt kan worden. Voor het toerekenen van voorbereidingskosten aan (nog te openen) grondexploitaties of het verhalen van kosten op derden te zijner tijd is dat wel van belang. Tot op heden zijn de gemaakte kosten nog relatief beperkt (€ 331.000) en kan mogelijk nog inzichtelijk gemaakt worden op welk onderdeel de gemaakte kosten betrekking hebben. Wij vragen derhalve nogmaals aandacht voor ons eerder gegeven advies om administratief, op basis van vooraf afgesproken verdeelsleutels of door het schrijven van tijd, inzichtelijk te maken welke kosten voor welk project gemaakt zijn. Dat voorkomt discussies achteraf.

<u>Voorwaarden activeren voorbereidingskosten</u>
Het Bbv staat het activeren van voorbereidingskosten toe, wanneer voldaan wordt aan de volgende voorwaarden uit de notitie grondexploitatie van de commissie Bbv:

1. de kosten moeten passen binnen specifieke (wettelijke) definities; en
2. de kosten mogen maximaal 5 jaar geactiveerd blijven staan onder de immateriële vaste activa; na maximaal 5 jaar moeten de kosten hebben geleid tot een actieve grondexploitatie of project en kunnen dan daarin worden ingebracht, dan wel worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat; en

3. plannen tot ontwikkeling van de grond waarvoor de voorbereidingskosten worden gemaakt, moeten bestuurlijke instemming hebben, blijkend uit een raadsbesluit.

Wij adviseren u om jaarlijks vast te stellen dat de geactiveerde kosten voldoen aan deze criteria. Dat zal per deelproject moeten, omdat per deelproject sprake kan zijn van inbreng in een grondexploitatie of project. Wanneer dit niet het geval is (of wanneer in de periode ervoor blijkt dat alsnog geen grondexploitatie of project zal worden geopend) dienen de kosten alsnog en direct ten laste van het resultaat gebracht te worden, waarbij sprake moet zijn van een dekking uit de Reserve Grondexploitatie. In dit verband is de toerekening van kosten aan deelprojecten dus ook van belang.

Wij adviseren u de tijdige afwikkeling van deze post (lees inbreng in de grondexploitaties of projecten) te bewaken.

Kostenverhaal

Op de balans zijn de gemaakte kosten onder de immateriële vaste activa (kosten van onderzoek en ontwikkeling; voorbereidingskosten) geactiveerd. Een deel van deze kosten zal worden ingebracht in toekomstige grondexploitaties, een deel van de kosten is het college voornemens te verhalen op derden en een deel van de kosten zal uiteindelijk ten laste van het resultaat komen, onder dekking van een bijdrage uit de Reserve Grondexploitatie.

Voor een deel van de toekomstige ontwikkelingen zal geen sprake zijn van een actief grondbeleid, maar dat sprake zal zijn van faciliterend grondbeleid. In dat geval is het college voornemens om gemaakte plankosten voor zover mogelijk te verhalen op de (toekomstige) ontwikkelaar. Bij faciliterend grondbeleid heeft de gemeente zelf geen grond in haar bezit en voert niet zelf de grondexploitatie, maar gebeurt dit door een private ontwikkelaar. De kosten die de gemeente maakt, kunnen in dat geval mogelijk verhaald worden op de (toekomstige) ontwikkelaar. In de managementletter hebben wij het college geadviseerd om na te gaan hoe de geactiveerde voorbereidingskosten kwalificeren in het geval inderdaad sprake is van faciliterend grondbeleid en wat dat betekent voor de presentatie en waardering van de post. Daarbij is het ook van belang dat het college jaarlijks een goede inschatting maakt van het bedrag dat zij wil gaan verhalen. In het kader van het stelsel van baten en lasten moet het kostenverhaal immers worden toegerekend aan het jaar waarin ook de kosten zijn gemaakt. Voor 2023 is overigens geen sprake geweest van kostenverhaal in dit verband.

Jaarlijkse bijdrage uit de Reserve Grondexploitatie

De raad heeft bepaald dat de gemaakte kosten als “voorfinanciering” uit de Reserve Grondexploitatie kunnen worden gedekt, onder de voorwaarde dat de aldus “onttrokken” middelen minimaal zullen worden teruggestort uit de ontwikkelingsopbrengsten en/of dekkingsbijdragen van de woningbouwplannen waaraan wordt gewerkt door het ontwikkelingsteam/de gemeente”.

Dit impliceert dat na afloop van de realisatie van het “Plan van Aanpak Versnellen woningbouw Gemeente Opmeer” de feitelijke onttrekking aan de Reserve Grondexploitatie per saldo € 0 moet zijn: positieve resultaten uit projecten moeten negatieve resultaten van andere projecten compenseren. Gelet op de mogelijk langere doorlooptijd van de projecten ten opzichte van de opgave van het ontwikkelingsteam is het van belang van goede resultaatprognoses per deelproject en een tijdige informatievoorziening aan de raad van belang. De inschatting per deelproject of en zo ja in welke mate geactiveerde voorbereidingskosten kunnen worden gedekt uit

toekomstige opbrengsten uit de grondexploitaties en projecten en kostenverhaal is daartoe van groot belang. Wij hebben het college geadviseerd om dit jaarlijks goed uit te werken en te onderbouwen en de raad hierover ook tijdig te informeren.

Uw grondexploitaties zijn geactualiseerd – resultaat De Veken IV fase 1 is onzeker

De boekwaarde van het onderhanden werk is in 2023 per saldo met € 351.000 toegenomen tot € 1.142.000 positief. Een positieve boekwaarde betekent dat sprake is (geweest) van kosten die hoger zijn geweest dan de gerealiseerde opbrengsten. De ontwikkeling van de boekwaarde per complex is als volgt:

	1-1-2023	31-12-2023
De Veken IV, fase 1	2.692.000	2.727.000
Terrein Loos	160.000	161.000
Heerenweide	-/- 2.061.000	-/- 1.746.000
Totaal	**791.000**	**1.142.000**

De toename van de boekwaarde (mutatie onderhanden werk) ad € 351.000 is het saldo van de gemaakte kosten in 2023 ad € 308.000 en de tussentijdse winstneming Heerenweide van € 43.000. Er is geen sprake geweest van grondverkopen. Omdat de waarde van de lasten (NB: tussentijdse winstneming wordt in de grondexploitatie ook als last verantwoord) in 2023 hoger is dan de gerealiseerde verkopen, neemt de boekwaarde van de voorraad grond toe. De grootste mutaties zien we bij de complex Heerenweide.

Voor een nadere onderbouwing van de ontwikkelingen met betrekking tot de grondexploitaties verwijzen wij naar de paragraaf “Grondbeleid” in het jaarverslag. Daarin worden ontwikkelingen in de complexen, de prognoses voor de komende jaren en de mogelijke risico’s nader toegelicht.

Voor de waardering van de grondexploitatie is het dan van belang dat op basis van een zo betrouwbaar mogelijke inschatting van de nog te maken kosten en de nog te realiseren opbrengsten over de resterende planperiode, door het college wordt beoordeeld wat de verwachte eindwaarde is. Wanneer dat een positief getal is (inschatting dat de totale gemaakte kosten en nog te maken kosten samen hoger zijn dan de gerealiseerde opbrengsten en nog te realiseren opbrengsten) kwalificeert een complex als verlieslatend en moet een voorziening worden getroffen. Bij de exploitaties die in uw gemeente momenteel lopen, is dat volgens de inschatting van het college niet het geval. Dit blijkt uit het volgende overzicht (bedragen x € 1.000):

Complex	Balanswaarde 31-12-2023	Inschatting nog te maken kosten	Inschatting nog te realiseren opbrengsten	Verwacht resultaat
De Veken IV, fase 1	2.727	6.495	10.256	-/- 1.034
Terrein Loos	161	49	285	-/- 75
Heerenweide	-/- 1.746	981	0	-/- 765
Totaal	1.142	7.525	10.541	-/- 1.874

De belangrijkste bevindingen en adviezen die wij u mee willen geven zijn:

De Veken IV, fase 1

Sinds enkele jaren (2020) worden voorbereidingen getroffen voor de ontwikkeling van het bedrijventerrein De Veken 4, fase 1. De voor deze ontwikkeling benodigde gronden zijn in eigendom van de gemeente Opmeer en zijn op de balans in het onderhanden werk opgenomen. De totale boekwaarde bedraagt ultimo 2023 € 2.727.000 en is als volgt samen gesteld:

Bedragen x € 1.000	Bedrag
Inbrengwaarde van de grond	2.376
Kosten van planontwikkeling en voorbereiding	237
Plan structurele voorzieningen en overige bedrijfskosten	62
Financieringskosten	52
Totaal	**2.727**

Het totaal te ontwikkelen gebied bedraagt 52.944 m2, wat betekent dat de huidige boekwaarde per m2 circa € 51 bedraagt. De exploitatie van dit bedrijventerrein komt te zijner tijd in handen van de Ontwikkelings- en Exploitatiemaatschappij De Veken 4 CV. Wanneer de voorbereidingsfase is afgerond en de daadwerkelijke exploitatie zal starten, wordt de grond tegen de boekwaarde zoals deze bij de gemeente op de balans staat, overgedragen aan de Ontwikkelings- en Exploitatiemaatschappij De Veken 4 CV, waarin uw gemeente een aandeel van 50% heeft. Na de overdracht komen de risico's, kosten en opbrengsten van de verdere ontwikkeling ten laste dan wel ten goede van deze CV.

De verwachting van het college was dat de ontwikkeling van het bedrijventerrein De Veken IV in 2023 verder opgepakt zou worden en dat overdracht van de gronden naar de projectontwikkelaar plaats zou kunnen vinden. Dit is niet gerealiseerd, omdat er sprake is geweest van bezwaar en beroep tegen het bestemmingsplan "Bedrijventerrein De Veken IV". Begin 2024 is dit bestemmingsplan vernietigd door de Raad van State, met als gevolg dat de verdere ontwikkeling van de grond voorlopig stil ligt.

In 2024 zal het college derhalve gaan werken aan een nieuw bestemmingsplan. Op basis van nieuwe inzichten en mogelijkheden zal dan, mede op basis van de uitkomsten van juridisch onderzoek, een globale calculatie opgesteld kunnen worden, welke inzicht gaat geven in de verwachte financiële resultaten van de verdere ontwikkeling.

Bij de actualisatie van de exploitatieberekening voor de jaarrekening 2023 is het college uitgegaan van een ongewijzigd plan ten opzichte van voorgaande jaren. Wel is rekening gehouden met extra tijd voor de planologische en juridische voorbereiding voor het opstellen van een bestemmingsplan. De verwachting van het college is dat dit een vertraging van 2 jaar geeft.

Omdat momenteel nog niet geheel duidelijk is op welke wijze de toekomstige ontwikkeling zal kunnen plaatsvinden, maar het college nog steeds het stellige voornemen heeft tot ontwikkeling van de grondexploitatie, is sprake van een onzekerheid ten aanzien van de waardering van de grondexploitatie. De verwachting van het college is overigens dat de huidige boekwaarde niet tot een verlieslatende exploitatie gaat leiden. Dit is vooral ingegeven door het feit dat de totale oppervlakte van de grondvoorraad dusdanig groot is, dat een andere invulling in deelontwikkeling, tot eenzelfde hoeveelheid uitgeefbaar gebied zou kunnen leiden. In de toelichting op de balans heeft het college deze onzekerheid toereikend toegelicht. Wij adviseren u erop toe te zien dat er in 2024 meer duidelijkheid komt omtrent de toekomstige ontwikkeling van de grond en de daarbij horende resultaatprognose.

Terrein Loos

In de afgelopen jaren zijn de ontwikkelingen in de grondexploitatie Terrein Loos beperkt geweest. Vorig jaar was het de verwachting nog van het college dat de beschikbare grond in 2023 verkocht zou kunnen worden. Dat is niet gerealiseerd. Ten behoeve van de jaarrekening 2023 heeft het college de exploitatieopzet geactualiseerd. Ten opzichte van 2022 is sprake van een resultaatverbetering van circa € 68.000. Dit komt vooral omdat het college bij deze actualisatie is uitgegaan van een hogere grondprijs. Wij adviseren u de ontwikkelingen en voortgang te blijven volgen. Wanneer de grondverkopen niet, niet op korte termijn of tegen een lagere prijs zullen geschieden, is sprake van een financieel risico ter grootte van maximaal de huidige boekwaarde.

Heerenweide

Ten behoeve van de jaarrekening 2023 heeft het college ook de grondexploitatie Heerenweide geactualiseerd. Op basis van deze actualisatie is een tussentijdse winst genomen van € 43.000. Op grond van de afspraken met de projectontwikkelaars met wie u samen deze grondexploitatie uitvoert wordt een bedrag van € 16.000 uitgekeerd aan de projectontwikkelaars. Het resterende bedrag ad € 27.000 maakt onderdeel uit van het resultaat van het grondbedrijf over 2023 en is toegevoegd aan de reserve grondexploitatie.

Het college verwacht dat de grondexploitatie in 2024 kan worden afgesloten. Bij de actualisatie van de grondexploitatie heeft het college ingeschat dat nog voor een bedrag van € 1.245.000 aan kosten gemaakt zal worden voor de laatste werkzaamheden. Gelet op de resterende boekwaarde van -/- € 1.746.000 kunnen deze nog te maken kosten geheel in de grondexploitatie worden opgevangen en resteert een nog te realiseren winst van circa € 501.000.

Naar verwachting zal daarmee de totale winst in de grondexploitatie uitkomen op € 5.266.000, waarvan tot en met 2023 € 4.765.000 gerealiseerd is.

Voorziening Groot onderhoud wegen is eind 2023 gevormd; de meerjarige dotatie lijkt niet toereikend te zijn

In de raadsvergadering van 10 november 2022 is het Wegenbeheerplan 2023-2026 vastgesteld. Op basis van dit plan en besluit is in 2023 de voorziening Groot onderhoud wegen gevormd. Deze voorziening is bedoeld om de kosten van het groot onderhoud aan de wegen in de periode 2024 – 2033 te kunnen dekken. Tot en met 2023 werden de kosten voor groot onderhoud aan de wegen gedekt uit de reserve wegen.

In het Wegenbeheerplan 2023 – 2026 heeft het college een inschatting gemaakt van de kosten van het meerjarig onderhoud over de periode 2022 – 2031. Deze periode is de basis geweest voor de inschatting van de toekomstige kosten. Op basis van deze inschatting heeft het college vervolgens de noodzakelijke dotatie aan de voorziening voor 2024-2033 bepaald, waarbij zij rekening heeft gehouden met het bedrag wat in de reserve wegen beschikbaar was (€ 1.446.000) voor toekomstig onderhoud. Hiervan kan het volgende overzicht worden gegeven:

Jaar	Stand 1-1	Dotatie	Onttrekking	Stand 31-12
2024	1.446.000	231.000	586.000	1.091.000
2025	1.091.000	231.000	458.000	864.000
2026	864.000	231.000	321.000	774.000
2027	774.000	231.000	291.000	714.000
2028	714.000	231.000	287.000	658.000
2029	658.000	231.000	336.000	553.000
2030	553.000	231.000	536.000	248.000
2031	248.000	231.000	1.101.000	-622.000
2032	-622.000	231.000	461.000	-852.000
2033	-852.000	231.000	529.000	-1.150.000

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat over de gehele planperiode er sprake is van een tekort van € 1.150.000. Omdat een voorziening niet negatief mag worden, lijkt de jaarlijkse dotatie vanaf 2024 derhalve € 115.000 te laag te zijn. Dit hebben wij als controleverschil in ons oordeel meegewogen.

Wat daarbij meespeelt is dat bij de totstandkoming van het plan in 2022, is gerekend met prijzen die gebaseerd zijn geweest op prijspeil 2022. Nadien heeft geen indexatie plaats gevonden. Daarnaast is per 1 januari 2023 het beheer van de buitenwegen overgedragen door het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier aan uw gemeente. Vanaf 2023 is uw gemeente ook verantwoordelijk voor het onderhoud aan de overgedragen wegen. Hiermee is destijds bij het opstellen van het Wegenbeheerplan 2022-2026 geen rekening gehouden. De bijdrage van € 1.129.000 die het Hoogheemraadschap aan uw gemeente heeft betaald, is overeenkomstig een besluit van de raad gestort in de reserve Wegen. Deze storting verklaard dan ook nagenoeg het nog resterende bedrag wat in de reserve wegen is opgenomen per 31 december 2023.

Omdat het inschatten van de kosten over een langere periode vaak tot schattingsonzekerheden leidt of kan leiden, heeft het college destijds aangegeven dat na een periode van 5 jaar een evaluatie van het plan en de inschatting van de kosten gemaakt zou worden. Hoewel het plan in feite 2 jaar later tot uitvoering is gekomen (2024) dan destijds was beoogd (2022) adviseren wij u, mede door het mogelijke tekort over de totale planperiode van 10 jaar en het feit dat de kosten van groot onderhoud van de overgedragen wegen door het Hoogheemraadschap nog niet meerjarig zijn doorgerekend, de actualisatie zo spoedig mogelijk op te pakken, maar uiterlijk in 2026.

Egalisatievoorzieningen voor overige kapitaalgoederen nog niet gevormd

In de jaarrekening 2023 zijn diverse bestemmingsreserves voor groot onderhoud aan uw kapitaalgoederen opgenomen. In eerdere rapportages hebben wij aangedrongen op de noodzaak om onderliggende beheerplannen te actualiseren en financieel te vertalen, zodat er voor het groot onderhoud aan al uw kapitaalgoederen weer voorzieningen zijn.

Het is niet gelukt om hier stappen in te maken in 2023. Wij adviseren u hier een haalbare planning voor op te stellen. Wat wij in dat verband momenteel nog steeds zien is dat de prijs die u betaalt aan de partijen die het onderhoud voor u uitvoeren, als gevolg van inflatie en schaarste fors hoger worden. Daarnaast blijkt ook regelmatig dat een gepland werk in een latere periode pas uitgevoerd wordt of hoeft te worden. Met name de prijsstijgingen momenteel vragen om alertheid bij het jaarlijks beoordelen van de toereikendheid van de voorzieningen of de meerjarendotatie. Wanneer de meerjarendotatie in voorgaande jaren tegen een lagere prijs is ingerekend dan waar momenteel het onderhoud voor wordt uitgevoerd, kan dat een indicatie zijn dat de meerjarendotatie mogelijk te laag is (geworden). Daarom is het van belang dat u periodiek aandacht besteed aan het (blijvende) voorspellende karakter van uw plannen.

Uw onderhoudsplannen bevatten straks ook aannames (bijvoorbeeld lengtes, dieptes, mate van verontreiniging et cetera) om tot een inschatting van deze kosten te komen in de komende jaren. Om de plannen actueel te houden, is het van belang deze aannames periodiek te toetsen. Een belangrijk instrument hierbij is het zogenaamde “backtesting”. Dit betekent dat nadat een onderhoudsactiviteit heeft plaatsgevonden, u een vergelijking maakt tussen de werkelijke kosten voor het groot onderhoud en de geplande kosten en op de gerealiseerde hoeveelheden ten opzichte van het plan. Hiermee krijgt u inzicht of het opgenomen bedrag in de voorziening toereikend was. Eventuele afwijkingen kunnen immers een indicatie zijn dat gemaakte schattingen onjuist zijn. Wij adviseren u met bovenstaande rekening te houden.

De afwijkingen van het Europees aanbestedingsbeleid zijn hoger dan voorgaande jaren en werken door in de

In het kader van de rechtmatigheidscontrole is het onder meer van belang dat u tijdig vaststelt dat aanbestedingen overeenkomstig de geldende wet- en regelgeving zijn gedaan. Op grond van het normenkader zijn voor de rechtmatigheidscontrole de Europese aanbestedingen van belang. Wanneer sprake is van afwijkingen, dan werken deze door als bevinding van het college in de rechtmatigheidsverantwoording.

Bij de interne controle stelde het college vast dat voor 8 dossiers de Europese aanbestedingsregels niet zijn nageleefd. De totale onrechtmatigheidsfout voor 2023 komt uit op een bedrag van € 815.000 en is daarmee hoger dan in 2022 het geval was (€ 430.000). De fouten hebben betrekking op contracten welke Europees aanbesteed hadden moeten worden, die (in voorgaande jaren) zijn

rechtmatigheids-verantwoording

aangegaan of uitgaven waar geen contract aan ten grondslag ligt, maar waar uw gemeente al geruime tijd leveringen en diensten afneemt van derden.

Naast afwijkingen van Europees aanbestedingsbeleid, is bij de interne controle ook geconstateerd dat sprake is geweest van afwijkingen van uw intern inkoopbeleid. Omdat het interne inkoopbeleid niet is opgenomen in het normenkader, werken deze afwijkingen niet door in de rechtmatigheidsverantwoording van het college.

In accountantsverslagen van voorgaande jaren hebben wij een aantal adviezen gegeven, welke wij hierna herhalen. De opvolging van deze adviezen is van belang om het risico op fouten te beperken in 2024 en verder. De adviezen zijn:

- Bewustwording in de gehele organisatie creëren en kennis van de EU Aanbestedingsregels te verdiepen en te verbreden bij alle budgethouders.
- Gebruik voor de opdrachtverlening altijd een startformulier, dat aansluit op de vragen die relevant zijn bij het beoordelen dat de juiste keuze wordt gemaakt, inclusief documentatie/onderbouwing. Dit moet gebeuren in de 1e lijn, door het team dat de opdracht verstrekt.
- Wij adviseren ook de controle op de spendanalyse bij de 2^{e} lijn, inkoopadviseurs/ kwaliteitsmedewerkers inkoop, te beleggen.
- Zorg ervoor dat er altijd een reële opdrachtraming beschikbaar is.
- Voer de verbijzonderde interne controle op dit onderwerp zo spoedig mogelijk weer in 2024 uit. Ons voorstel is om de verbijzonderde interne controle over de eerste helft van 2024 in juli 2023 uit te laten voeren, het derde kwartaal 2024 in oktober 2024 en het vierde kwartaal 2024 in januari 2025.

Onzekerheden sociaal domein – prestatielevering (nog) niet vastgesteld

Het vaststellen dat de prestaties in het kader van de Wmo ZIN en Jeugdwet ZIN zijn geleverd, wordt op twee manieren vastgesteld, namelijk:

- Enerzijds via de productieverantwoordingen van de zorginstelling die zijn voorzien van een controleverklaring met goedkeurend oordeel van de accountant van de zorginstellingen. Zorginstellingen zijn op basis van het “Algemeen accountantsprotocol financiële productieverantwoording Wmo en Jeugdwet 2023” verplicht bij productieverantwoordingen boven de € 125.000 een controleverklaring van de accountant van de zorginstelling toe te voegen. De accountant stelt bij de controle onder andere vast dat de zorg is geleverd.
- Anderzijds door bij productieverantwoordingen zonder controleverklaring, of in die gevallen waar geen goedkeurende controleverklaring is verstrekt, het college van burgemeester en wethouders aanvullende controles uit te laten voeren om vast te stellen dat de prestatie zijn geleverd. Dit kan bijvoorbeeld door middels een telefonische enquête vast te stellen dat de cliënt de zorg heeft ontvangen.

Over 2023 is in totaal € 71.000 (2022: € 128.000) aan bestedingen in het kader van de Wmo ZIN en in totaal € 202.000 (2022: € 381.000) aan bestedingen in het kader van Jeugdwet ZIN (nog) niet voorzien van een productieverantwoording met (goedkeurende) controleverklaring van de accountant van de zorginstelling. Omdat het college van burgemeester en wethouders geen aanvullende controles heeft uitgevoerd in 2023 ten aanzien van deze bestedingen is er geen zekerheid verkregen dat prestaties daadwerkelijk geleverd zijn. Wij hebben daarom in totaal € 71.000 aan bestedingen in het kader van Wmo ZIN en € 202.000 aan

bestedingen in het kader van Jeugdwet ZIN als onzeker aangemerkt. Deze cumulatieve onzekerheden passen binnen grenzen voor goedkeuring.

Voor 2024 en verder adviseren wij u om na te denken hoe u de afhankelijkheid van zorginstellingen en de door hen afgegeven productieverantwoordingen met controleverklaring, kan beperken en door zelfstandig onderzoek uit te voeren de onzekerheden kan verminderen. Wij denken hierin graag met u mee.

Onzekerheden Pgb's (Wmo en Jeugdwet)

Bij de controle op de Persoonsgebonden budgetten (Pgb's) voor de Wmo en de Jeugdwet is het van belang om de rechtmatigheid van de lasten vast te stellen. Uw gemeente kent de Pgb's toe voor jeugdzorg en Wmo. De Pgb-bestedingen zijn door uw gemeente (verplicht) belegd bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De accountant van de SVB heeft een controleverklaring met beperking bij de verantwoordingen 2023 verstrekt vanwege diverse rechtmatigheidsafwijkingen. De SVB beoordeelt een deel van de bestedingen ten laste van de pgb-budgetten als onrechtmatig. Voor uw gemeente gaat dit om verwaarloosbare bedragen.

De Auditdienst SVB controleert niet de prestatielevering die ten grondslag dient te liggen aan de Pgb's, omdat de SVB niet op prestatielevering toetst. Daarom dient de gemeente zelfstandig onderzoek naar de prestatielevering uit te voeren, bijvoorbeeld aan de hand van de BADO-notitie "PGB-verantwoording/controle door gemeenten" d.d. 13 maart 2018, om vast te stellen dat er daadwerkelijk prestaties aan de Pgb's ten grondslag liggen.

Uw college heeft, net als voorgaand jaar, een dergelijk onderzoek naar de prestatielevering van de Pgb's niet uitgevoerd. Op basis hiervan hebben wij de gehele massa aan Pgb's € 56.600 (2022: € 45.600) als onzeker gekwalificeerd. Dit betekent overigens niet dat wij fouten hebben geconstateerd.

Wet normering topinkomens (WNT)

De Wet normering topinkomens (WNT) regelt de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, en stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen. Bij wet is vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging over 2023 van € 223.000 niet te boven gaat. Daarnaast dienen gemeenten het salaris openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.

Ook dienen de ontvangen vergoedingen die bij andere WNT plichtige instellingen zijn ontvangen te worden verantwoord in de WNT-verantwoording. Aangezien het voor ons niet mogelijk is de volledigheid vast te stellen van de dienstbetrekkingen en de ontvangen vergoedingen, is in de Regeling Controleprotocol WNT opgenomen dat wij de anticumulatiebepaling niet hoeven te controleren. In onze controleverklaring is dit ook als zodanig toegelicht. De WNT-toezichthouders kunnen hier wel zelfstandig onderzoek naar doen en zo nodig handhavend optreden.

In 2023 is voor geen van de topfunctionarissen en overige medewerkers sprake van een overschrijding van de grensbedragen.

In het kader van de WNT attenderen wij u erop dat u de plicht heeft om uiterlijk 1 juli 2024 uw WNT-verantwoording over het kalenderjaar 2023 via internet op een algemeen toegankelijke wijze openbaar te maken, voor een periode van tenminste zeven jaar. Indien op grond van andere op de verantwoordelijke van toepassing zijnde regelgeving of een besluit een later tijdstip waarop het financieel verslaggevingsdocument openbaar moet worden gemaakt geldt, is die latere datum de uiterlijke datum van openbaarmaking.

Geen fouten en onzekerheden met betrekking tot de SiSa-bijlage

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2023 onder Single information, Single audit (SiSa) vallen. Wij doen dit met een tabel, die ook opgenomen moet worden als er geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Per regeling is hierin aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd.

Wij merken op dat wij geen fouten of onzekerheden hebben geconstateerd die groter zijn dan € 125.000 (of groter dan de rapporteringsgrens) zoals voorgeschreven via de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa (en het door de gemeenteraad vastgestelde controleprotocol met bijhorend normenkader). In overeenstemming met de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa is de tabel leeg als er geen bevindingen zijn.

De tabel met fouten en onzekerheden treft u in hoofdstuk 6 van dit accountantsverslag aan.

4. Interne beheersing

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

4. Interne beheersing

Kernboodschappen interim-controle 2023

Naar aanleiding van de interim-controle hebben wij op 12 januari 2024 een managementletter uitgebracht. Voor een nadere duiding van onze opmerkingen en aanbevelingen uit de managementletter 2023 verwijzen wij daarnaar. Hieronder hebben wij de managementsamenvatting uit de managementletter opgenomen.

Managementsamenvatting

Uw interne beheersing

- De Verbijzonderde Interne Controle (VIC) is een belangrijke beheersmaatregel in uw gemeente om de kwaliteit van de interne beheersing te meten. Aandachtpunten zijn:
  - De tijdige (jaarlijkse) actualisatie van procesbeschrijvingen door de proceseigenaren (1e lijn) en het aantonen van het bestaan hiervan;
  - Het verleggen van de VIC naar de 2e lijn (nu veelal belegd bij uw Controller/adviseur Financiën & Control (3e lijn);
  - Het (tijdig) uitvoeren van geplande controles op uw IT-omgeving;
  - Het zichtbaar toetsen van in uw fraudebeleid benoemde beheersmaatregelen bij de door u onderkende frauderisico's. Deze verbinding is niet zichtbaar gelegd;
  - De tijdige uitvoering van de door u, in uw Intern Controle Plan (ICP), geplande werkzaamheden. Zorg daarbij voor een andere spreiding over het jaar om de werkdruk te beheersen;
  - Realiseer de tijdige en integrale rapportage gedurende het jaar naar aanleiding van de door u uitgevoerde werkzaamheden.

Status rechtmatigheidsverantwoording

- De rechtmatigheidsverantwoording (RMHV) heeft de aandacht vanuit uw organisatie. Voor het verslagjaar 2023 zult u, vooral op basis van de uitkomsten van de interne controlewerkzaamheden door uw Controller/adviseur Financiën & Control, een beeld verkrijgen van de rechtmatigheid binnen uw gemeente.
- Er moeten concrete afspraken met de raad gemaakt worden over de vraag hoe omgegaan moet worden met begrotingsonrechtmatigheden. Van belang hierbij is dat u kennisneemt van de kadernota 2023 en uitspraken van de Commissie BBV en deze de komende maanden blijft volgen.
- De verantwoordingsgrens, de rapporteringsgrens en het normenkader 2023 wordt vastgesteld door de raad in de vergadering van 14 december 2023.
- De thans uitgevoerde interne-controlewerkzaamheden zijn van voldoende niveau en vormen een goede basis om tot de RMHV te komen. De volledige en tijdige afronding van door u geplande werkzaamheden is een aandachtspunt.

Procesbevindingen en VIC

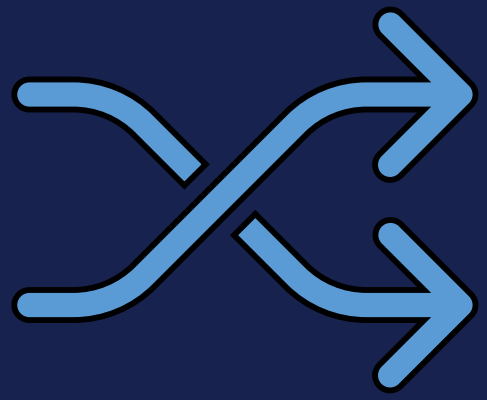
- Met het opstellen van het "Frauderisicobeleid gemeente Opmeer" heeft u een belangrijke stap gezet om tot een (gemeentebrede) frauderisicoanalyse te komen. Ons advies is hierin op korte termijn door te pakken. Aandachtspunten daarbij zijn het dynamiseren hiervan, de impact van onderkende risico's te benoemen, de verbinding met de interne controle en de periodieke rapportage aan de raad.
- De realisatie van aanbevelingen uit controles uit voorgaande jaren wordt gemonitord. Dit zo naar onze mening frequenter kunnen. Het bespreken hiervan met de auditcommissie vindt nog niet structureel plaats.
- Niet opgevolgde bevindingen uit eerdere jaren die afwikkeling vragen voor aanvang van de controle van de jaarrekening hebben betrekking op de algemene uitkering, de rechtmatighei van aanbestedingen, de juiste en rechtmatige verwerking van memoriaalboekingen en de controle op de prestatielevering. Nieuwe bevindingen hebben betrekking op inkomende subsidies, bijdragen aan verbonden partijen en controles op bestaan en waardering van activa.

Aandachtspunten voor de jaarrekening

- Actualiseer de lopende grondexploitaties, waarbij recente feiten en omstandigheden worden doorgerekend. Voor nieuwe grondexploitaties is de verantwoording van voorbereidingskosten en mogelijk kostenverhaal een (administratief) aandachtspunt.
- Er worden stappen gezet om tot beheerplannen te komen, op basis waarvan u tot een inschatting van de kosten van meerjarig groot onderhoud kunt komen. Dit moet de basis vormen voor het treffen van onderhoudsvoorzieningen. Voor het onderhoud wegen zal dit al in de jaarrekening 2023 gebeuren, voor onderhoud aan woningen, gemeentelijke accommodaties mogelijk eerst in 2024. Ook de (spaar-)voorziening riolering zal eerst in 2024 kunnen worden getroffen. Van belang is dat uitgangspunten en veronderstellingen gebaseerd zijn op betrouwbare inzichten en dat u rekening houdt met prijsrisico's die zich momenteel nog steeds voordoen.
- Beoordeel de toereikendheid van de voorziening verlofsparen.
- Bij de verantwoording van het Woningbedrijf in de jaarrekening 2023 is het van belang dat u vaststelt dat onderliggende administraties op elkaar aansluiten, u de waardering van uw woningbezig beoordeelt, dat u de onderbouwing van de restwaarde van uw woningbezit actualiseert en dat u nagaat of de keuze dat u geen voorziening voor groot onderhoud heeft gevormd, nog steeds valide is.
- Ook voor 2023 neemt het aantal SiSa-regelingen weer fors toe. Zorg dat u tijdig start met het verzamelen van benodigde informatie en het opstellen van de SiSa-bijlage.

5. Overige aangelegenheden

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

5. Overige aangelegenheden

Geen meningsverschil met het college van burgemeester en wethouders

Er zijn geen meningsverschillen met het college van burgemeester en wethouders geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het college en de medewerkers van uw gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Bevestigingen van het college van burgemeester en wethouders ontvangen

Wij hebben namens het college van burgemeester en wethouders op 13 juni 2024 een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

Naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben geen kennis van te rapporteren omstandigheden in verband met het niet-naleven van wet- en regelgeving met uitzondering van de bevindingen die het college heeft opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording ten aanzien van het naleven van regelgeving met betrekking tot Europese aanbestedingen.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Uit de door ons uitgevoerde werkzaamheden zijn geen bijzonderheden gebleken waarop wij u via deze rapportage willen attenderen.

Geen aanwijzingen van fraude

In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Wij merken op dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.

Wij hebben een fraudediscussie gevoerd met het controleteam en met het (financieel) management van de gemeente Opmeer, waarbij wij de nadruk hebben gelegd op de vermoedens van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken. Van het management hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of werknemers die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing of anderen in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn op de jaarrekening, zijn betrokken.

Wij hebben werkzaamheden uitgevoerd die gericht waren op het risico van het 'omzeilen' van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen en schattingen en hebben significante en ongebruikelijke transacties met behulp van gegevensanalyses onderzocht. Wij hebben een materieel frauderisico onderkend op het betalen van facturen zonder dat er een prestatielevering aan ten grondslag ligt en op het uitvoeren van handmatige uitgaande betalingen die niet het reguliere factuurbetalingsproces hebben doorlopen. Wij hebben daartoe detailcontroles uitgevoerd op inkoopfacturen en daarbij vastgesteld dat de onderliggende prestatie is geleverd. Daarnaast hebben wij aanvullende analyses gedaan op crediteuren en de betaalregels uit de bankapplicaties waarbij wij ons hebben gericht op het voorkomen van betalingen naar dezelfde crediteur met verschillende bankrekeningnummers en het voorkomen van betalingen naar buitenlandse rekeningnummers.

Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het betalen van inkoopfacturen, waarbij de prestatielevering achterwege blijft.

Hoewel wij op grond van de controle- en overige standaarden een kritische houding moeten hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, merken wij op dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2023 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van materiële fraude.

In voorgaande jaren hebben wij het college geadviseerd om, als onderdeel van haar verantwoordelijkheid hierin, een frauderisicoanalyse op te stellen, deze regelmatig te actualiseren en ook te bespreken met de Auditcommissie. In 2023 heeft het college een concept "Frauderisico beleid gemeente Opmeer" opgesteld, wat nog verder opgepakt en uitgewerkt moet worden. Het doel van dit beleid is om vast te stellen wat de gemeente Opmeer onder fraude verstaat, hoe frauderisico's worden geanalyseerd, hoe beheersmaatregelen worden getoetst en hoe medewerkers binnen de gemeente Opmeer dienen te handelen bij vermoedens van fraude of geconstateerde fraude.

Met dit beleid is naar onze mening een belangrijke stap gezet, om te komen tot een integrale frauderisicoanalyse. Deze is echter tot op heden nog niet gerealiseerd. Wij benadrukken, net als in voorgaande jaren, dat het van belang is en blijft om regelmatig (minimaal eens per jaar) inzichtelijk te maken of sprake is van frauderisico's en wanneer dat het geval is aan te geven op welke wijze u deze zult beheersen.

Wij hebben het college geadviseerd om, met voorrang, een start te maken met het uitwerken van een frauderisicoanalyse. Het opgestelde beleidsdocument geeft daartoe voldoende handvatten. Ook is het van belang dat het college met de raad een gesprek over frauderisico's voert. Het is bij de verdere uitwerking van de frauderisicoanalyse dan ook belangrijk om bij het uitwerken van een frauderisicoanalyse tevens de kans (dat een risico zich voordoet) en de impact (het mogelijke schadedrag) in te schatten.

Door dit te benoemen kunnen immers weloverwogen keuzes worden gemaakt ten aanzien van de vraag hoe de risico's beheerst kunnen worden. Verder adviseren wij het college om de uitkomsten van de frauderisicoanalyse zichtbaar mee te nemen bij de

planning en uitvoering van de VIC. Wat verder van belang is, is dat de frauderisicoanalyse een dynamisch instrument is, wat gebaseerd is op een dynamisch proces.

Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de 'Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)' en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen Publieke Sector Accountants ingebed.

In overeenstemming met Nederlandse wet- en regelgeving, waaronder de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), dient de externe accountant mogelijke conflicten met betrekking tot zijn onafhankelijkheid, zowel in wezen als in schijn, onder de aandacht te brengen van het college en de gemeenteraad.

Op basis van onze toetsing concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij gemeente Opmeer in 2023 voldoende is gewaarborgd en bevestigen wij dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Opmeer in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Een overzicht van de aanvullende dienstverlening hebben wij hieronder opgenomen.

Aanvullende dienstverlening
Controle financiële verantwoording Heerenweide 2023

Controleverschillen

Aard van de fouten en onzekerheden (x € 1.000)	**Getrouwheid**
Fouten	
Lasten 2023 verwerkt in 2024	€ 11.000
Waardering voorziening groot onderhoud wegen – meerjarendotatie te laag	€ 115.000
Totaal fouten	**€ 126.000**
Onzekerheden	
Onzekerheden sociaal domein – PGB's Jeugdwet en Wmo	€ 56.600
Onzekerheden sociaal domein – ZIN Jeugdwet	€ 202.000
Onzekerheden sociaal domein – ZIN Wmo	€ 71.000
Totaal onzekerheden	**€ 329.600**

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college bevestigt dat de niet-gecorrigeerde fouten, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Daarnaast is in de jaarrekening een aantal correcties doorgevoerd naar aanleiding van onze controle. Uw organisatie beschikt over een overzicht van deze correcties.

Inzicht in onze tijdsbesteding

In het rapport “In het publieke belang” van de NBA, de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountant, zijn maatregelen opgenomen die de kwaliteit en onafhankelijkheid van de controlerend accountant moeten waarborgen of verbeteren. Op basis van één van de maatregelen rapporteren wij de bestede uren van onze controlewerkzaamheden aan u. Hieronder treft u de opgave van onze tijdsbesteding aan, inclusief een inschatting van nog te besteden uren voor de afronding van de jaarrekeningcontrole (waaronder het voeren van besprekingen en het archiveren van ons dossier).

	Uren geraamd	Uren besteed
Tekenend accountant	86	94
Overige teamleden	574	624

Het hogere aantal bestede uren wordt voor een belangrijk deel verklaard doordat het aantal SiSa-regelingen, waarover u met de jaarrekening 2023 verantwoording moet afleggen, significant is gestegen. Met onze brief van 12 maart 2024 hebben wij u daarover geïnformeerd. In de “geraamde tijdsbesteding” zijn hiervoor geen uren geraamd. Daarnaast is de tijdsbesteding met betrekking tot de controle van de rechtmatigheidsverantwoording en de waardering van de grondexploitatie De Veken fase 1 hoger uitgevallen dan aanvankelijk was geraamd.

6. Verplichte tabel SiSa

6. Verplichte tabel SiSa

Verplichte tabel fouten en onzekerheden SiSa-bijlage

In overeenstemming met de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa is de tabel leeg als er geen bevindingen zijn.

Fouten en onzekerheden 2023					
Nr	**Volgnr**	**Specifieke uitkering of overig**	**Fout of onzekerheid**	**Financiële omvang in euro's**	**Toelichting fout/onzekerheid**
A16	1	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Fout		
A16	2	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Onzekerheid		
B2	1	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Fout		
B2	2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Onzekerheid		
C55	1	Aanpak energiearmoede	Fout		
C55	2	Aanpak energiearmoede	Onzekerheid		
C62	1	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Fout		
C62	2	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Onzekerheid		
C92	1	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Fout		
C92	2	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Onzekerheid		
C94	1	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-	Fout		

		bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma			
C94	2	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	Onzekerheid		
D8	1	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Fout		
D8	2	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Onzekerheid		
D14	1	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Fout		
D14	2	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Onzekerheid		
E44B	1	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Fout		
E44B	2	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Onzekerheid		
F28	1	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Fout		
F28	2	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Onzekerheid		
G2	1	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023	Fout		
G2	2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G2	3	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2023	Fout		

G2	4	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffairegebundelde uitkering Participatiewet in jaar T_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G2A	1	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2022	Fout		
G2A	2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2022	Onzekerheid		
G2A	3	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet_totaal 2022	Fout		
G2A	4	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet_totaal 2022	Onzekerheid		
G3	1	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2023	Fout		
G3	2	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G3	3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2023	Fout		
G3	4	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G3	5	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het	Fout		

		kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2023			
G3	6	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G3	7	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	Fout		
G3	8	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G3	9	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	Fout		
G3	10	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G3A	1	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_totaal 2022	Fout		

G3A	2	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_totaal 2022	Onzekerheid		
G3A	3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T-1 (exclusief BOB)_ totaal 2022	Fout		
G3A	4	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T-1 (exclusief BOB)_ totaal 2022	Onzekerheid		
G3A	5	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T-1 (exclusief BOB)_ totaal 2022	Fout		
G3A	6	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T-1 (exclusief BOB)_totaal 2022	Onzekerheid		
G3A	7	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar 2022	Fout		
G3A	8	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar 2022	Onzekerheid		

G3A	9	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar 2022	Fout		
G3A	10	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar 2022	Onzekerheid		
G4	1	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2023	Fout		
G4	2	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G4	3	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2023	Fout		
G4	4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G4	5	Tozo 2_ gemeentedeel 2023	Fout		
G4	6	Tozo 2_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G4	7	Tozo 3_gemeentedeel 2023	Fout		
G4	8	Tozo 3_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G4	9	Tozo 4_gemeentedeel 2023	Fout		
G4	10	Tozo 4_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G4	11	Tozo 5_gemeentedeel 2023	Fout		
G4	12	Tozo 5_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G4	13	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire -	Fout		

		gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2023			
G4	14	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G4	15	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2023	Fout		
G4	16	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G4A	1	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen_totaal 2022	Fout		
G4A	2	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen_totaal 2022	Onzekerheid		
G4A	3	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen_totaal 2022	Fout		
G4A	4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen_totaal 2022	Onzekerheid		
G4A	5	Tozo 2_totaal 2022	Fout		
G4A	6	Tozo 2_totaal 2022	Onzekerheid		
G4A	7	Tozo 3_totaal 2022	Fout		
G4A	8	Tozo 3_totaal 2022	Onzekerheid		

G4A	9	Tozo 4_totaal 2022	Fout		
G4A	10	Tozo 4_totaal 2022	Onzekerheid		
G4A	11	Tozo 5_totaal 2022	Fout		
G4A	12	Tozo 5_totaal 2022	Onzekerheid		
G4A	13	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar 2022	Fout		
G4A	14	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar 2022	Onzekerheid		
G4A	15	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar 2022	Fout		
G4A	16	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar 2022	Onzekerheid		
G10	1	Wet inburgering_ gemeentedeel 2023	Fout		
G10	2	Wet inburgering_ gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G10A	1	Wet inburgering_ Totaal 2022	Fout		
G10A	2	Wet inburgering_ Totaal 2022	Onzekerheid		

G12	1	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_ gemeentedeel 2023	Fout		
G12	2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G12	3	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	Fout		
G12	4	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G12A	1	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar 2022	Fout		
G12A	2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar 2022	Onzekerheid		
G12A	3	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar 2022	Fout		
G12A	4	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de	Onzekerheid		

		hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar 2022			
G13	1	Besteding/baten onderwijsroute_gemeentedeel 2023	Fout		
G13	2	Besteding/baten onderwijsroute_gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
G13	3	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel 2023	Fout		
G13	4	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel 2023	Onzekerheid		
H4	1	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Fout		
H4	2	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Onzekerheid		
H8	1	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Fout		
H8	2	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Onzekerheid		
H12	1	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Fout		
H12	2	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Onzekerheid		
H30	1	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Fout		
H30	2	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Onzekerheid		
H32	1	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	Fout		
H32	2	Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden	Onzekerheid		
H35B	1	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026	Fout		

H35B	2	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026	Onzekerheid		

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring) : Goedkeurend
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening : Goedkeurend

PUBLIEKE
SECTOR